

RECENZJE

DOI: 10.31648/pl.9096

WIKTOR GARDOCKI

University of Białystok

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3245-0650>

e-mail: w.gardocki@uwb.edu.pl

Wiesław Kazanecki, *Poezje zebrane*, t. I–II, red. nauk. Jarosław Ławski, Michał Siedlecki, współpr. red. Jolanta Gadek, Łukasz Zabielski, Wydawnictwo Prymat: Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, Białystok 2021, ss. 736

W 2021 roku ukazało się dwutomowe wydanie *Poezji zebranych* Wiesława Kazaneckiego, poety obdarzonego wielkim talentem, lecz docenianego przede wszystkim lokalnie. Publikacja – zawierająca jego literacki dorobek z lat 1964–1991 – sprawi być może, że twórczość Kazaneckiego zyska szerszą recepcję¹. W zbiorze znalazły się utwory już publikowane na przestrzeni wielu lat, w książkach autorskich oraz czasopismach, ale także teksty dotąd nieznanne, spisane z maszynopisów i rękopisów. Oba tomy łącznie liczą ponad 1300 stron. Wiersze poprzedzono opracowaniami i rozważaniami poświęconymi biografii i twórczości poety, a także wywiadem z jego żoną.

Teksty poetyckie Kazaneckiego z pewnością warto poddać, po latach, ponownej lekturze. To ważne, choćby z tego względu, że – jak stwierdza Dariusz Kulesza –

Wiesław Kazanecki zasługuje na lekturę jako suwerenny poeta. Jako twórca, który konfrontował się z poezją swoich rówieśników i swoich czasów. Jako pilny czytelnik przede

¹ Ta ostatnia byłaby może bardziej obszerna, gdyby nie swoista „legenda”, o której pisze Dariusz Kulesza: „Kazanecki stał się literackim patronem Podlasia kosztem bycia suwerennym poetą. Nie w Białymstoku, ale w kraju pisano recenzje jego tomików. Nawet jeśli nie były one liczne i szczególnie pozytywne, dotyczyły tekstów, a nie literackiej mitologii. Rodzinne miasto [Białystok] zainteresowane było głównie wykorzystaniem Kazaneckiego jako «swojego» poety. [...] Nowa Polska czekała na nową literaturę, na nową poezję. Razem z nią czekał Białystok. Na swojego poetę. Nie tyle nowego, ile po prostu pierwszego. Kazanecki był najlepszym kandydatem. Właściwie nie było żadnego innego”. Zob. Kulesza 2009: 14–15.

wszystkim polskich i amerykańskich mistrzów literatury, jako ktoś, kto pozostawił dorobek kształtowany świadomie i konsekwentnie. Warto podjąć ryzyko czytania tekstów Wiesława Kazaneckiego dla nich samych. Dla niego samego (Kulesza 2009: 16).

Kazanecki urodził się 10 stycznia 1939 roku w Białymstoku. W roku 1957 rozpoczął studia polonistyczne w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu (dziś Uniwersytet Opolski). Tam poznał swoją przyszłą żonę, Halinę. Po uzyskaniu dyplomu wrócił do Białegostoku, gdzie został zatrudniony jako nauczyciel języka polskiego w Technikum Mechanicznym i Technikum dla Pracujących, a następnie jako redaktor – w „Kontrastach” (1968–1974) oraz redaktor naczelny – w „Białostockim Informatorze Kulturalnym”. Pracował ponadto w białostockim oddziale Krajowej Agencji Wydawniczej jako kierownik literacki. Na przełomie 1983 i 1984 roku przebywał w Stanach Zjednoczonych, gdzie podejmował prace fizyczne. Zmarł na zawał serca w wieku 50 lat, 1 lutego 1989 roku².

Wydanie *Poezji zebranych* było znakomitą okazją do tego, by bogaty dorobek twórcy podsumować i uporządkować³ w obrębie jednej publikacji. Oto tytuły tomów, których jest autorem: *Kamień na kamieniu* (1964), *Portret z nagonką* (1969), *Węzeł* (powst. przed 1970 r.⁴), *Pejzaże sumienne* (1974), *Cały czas w orszaku* (1978), *Stwórca i kat* (1982), *Śmierć uśmiechu Giocondy* (1983), *Koniec epoki barbarzyńców* (1986; 2000), *Na powódź i wiatr* (1986), *List na srebrne wesele* (1989), *Poezje wybrane* (1989). Po śmierci autora ukazały się jeszcze: *Wiersze ostatnie* (1991), *Wiersze* (1994), a także *...Panie/ zbuduj ten most nad rzeką* (2009; wybór i wstęp: Dariusz Kulesza)⁵. Poeta publikował również w prasie. Ponadto jest autorem utworów pisanych prozą, z których najwcześniejszy to tom opowiadań *Jeden dzień*. Figuruje on w słowniku *Współcześni polscy pisarze i badacze literatury* jako niewydany⁶. Wiele tekstów prozatorskich ukazało się po śmierci Kazaneckiego: w 2001 roku – *Oswoić*

² Informacje biograficzne na podstawie: Batora 1996: 96; Kulesza 2009; Siedlecki 2021: 11–24.

³ W tym kontekście warto zwrócić uwagę na takie części *Poezji zebranych*, jak [*Wiersze ocenzone*], *Wiersze z czasopism* czy *Wiersze z rękopisów i maszynopisów*.

⁴ Odnotowany jako niewydany, opatrzony dopiskiem: „Wyróżnienie w konkursie o nagrodę im. J. Czechowicza w 1970” (Batora 1996: 96).

⁵ *Kamień na kamieniu*, Katowice 1964; *Portret z nagonką*, Warszawa 1969; *Pejzaże sumienne*, Lublin 1974; *Cały czas w orszaku*, Olsztyn 1978; *Stwórca i kat*, Olsztyn 1982; *Śmierć uśmiechu Giocondy*, Białystok 1983; *Koniec epoki barbarzyńców*, Białystok 1986 oraz następne wydanie: Białystok 2000; *Na powódź i wiatr*, Olsztyn 1986; *List na srebrne wesele*, Białystok 1989; *Poezje wybrane*, wyb. i wstęp: W. Kazanecki, Warszawa 1989; *Wiersze ostatnie*, wyb. i wstęp: W. Smaszcz, Białystok 1991; *Wiersze*, wyb. i wstęp: W. Smaszcz, Białystok 1994; *Post scriptum*, Białystok 2002; *...Panie/ zbuduj ten most nad rzeką*, wyb. i wstęp: D. Kulesza, Białystok 2009.

⁶ Odnotowano, że opowiadania powstały przed 1970 rokiem i zostały wyróżnione w konkursie o nagrodę im. Józefa Czechowicza, w edycji 1970 roku. Zob. Batora 1996: 96.

szczura w Zachodnim Berlinie (zapiski z czternastu dni października 1987 r.), w 2002 roku – *Post scriptum*, w 2005 roku – tom opowiadań pt. *Oddział Nieżyjących*, w 2006 roku – *Notatki nowojorskie* (zapiski Kazaneckiego sporządzone podczas pobytu w USA), a w 2007 roku – tom *Przyszedłem powiedzieć Ci te wszystkie słowa...* Kazanecki napisał także *Strefę ocalenia: powieść fantastyczno-naukową* (2004). Ukazały się ponadto *Listy Wiesława Kazaneckiego do Wilhelma Przeczka*⁷.

Wykaz tekstów poety można znaleźć w książce Małgorzaty Walickiej pt. *Wiesław Kazanecki: bibliografia podmiotowo-przedmiotowa 1951–2001*⁸, wydanej w 2003 roku, a także w publikacji pt. *Wiesław Kazanecki: bibliografia za lata 1959–2020*, którą w roku 2021 opracowali Elżbieta Drozdowska, Andrzej Pietrasz i Michał Siedlecki⁹.

Oprócz samych wierszy w *Poezjach zebranych* znalazło się kilka interesujących szkiców stanowiących uzupełnienie oraz wstęp do lektury. W tomie I: *Od redakcji* (s. 7–8); *Poeta słowa. Wokół meandrów biografii Wiesława Kazaneckiego* Michała Siedleckiego (s. 11–21); *Mój Białystok* (wywiad Eugeniusza Kurzawy z Wiesławem Kazaneckim¹⁰, s. 21–24); *Don Kiszot z ulicy Kosmicznej. O twórczości Wiesława Kazaneckiego z perspektywy historycznoliterackiej* (s. 25–40) Dariusza Kuleszy; *Kamień, Stwórca i kat. O poezji Wiesława Kazaneckiego* (s. 41–75) Jarosława Ławskiego; „*My też tak moglibyśmy...*” – rozmowa z Janiną Kazanecką (przeprowadzona przez Jolantę Gadek, s. 77–85); *Zasady wydania* (s. 87–90); *Nota biograficzna* (s. 91–92). W tomie II również zamieszczono *Zasady wydania* oraz *Notę biograficzną*.

Istotny w interpretacji dzieł poety jest bez wątpienia kontekst biograficzny. Interesujące informacje pojawiają się w rozmowie Jolanty Gadek z Haliną Kazanecką, również zamieszczonej w *Poezjach...* Żona poety opowiada m.in. o porywkach męża z cenzurą¹¹ oraz jego stosunku do spraw politycznych:

⁷ *Listy Wiesława Kazaneckiego do Wilhelma Przeczka*, red. J. Leończuk, Białystok 2000; *Oswoić szczura w Zachodnim Berlinie (zapiski z czternastu dni października 1987 r.)*, Białystok 2001; *Strefa ocalenia: powieść fantastyczno-naukowa*, red. J. Leończuk, Białystok 2004; *Oddział Nieżyjących*, Białystok 2005; *Notatki nowojorskie*, Białystok 2006; *Przyszedłem powiedzieć Ci te wszystkie słowa...*, Białystok 2007.

⁸ M. Walicka, *Wiesław Kazanecki: bibliografia podmiotowo-przedmiotowa 1951–2001*, współpr. T. Jabłońska, Białystok 2003. Bibliografia dotyczy lat 1957–2001, na okładce znalazł się błąd.

⁹ *Wiesław Kazanecki: bibliografia za lata 1959–2020*, oprac. E. Drozdowska, A. Pietrasz, M. Siedlecki, Białystok 2021.

¹⁰ Pierwotnie ukazał się w: W. Kazanecki (1989), *Mój Białystok*, rozm. E. Kurzawa, „Kurier Podlaski”, nr 30: 1, 3.

¹¹ Na marginesie warto dodać, że w *Poezjach zebranych* zawarto również wiersze zatrzymane niegdyś przez cenzurę. Szerzej na temat kontroli słowa wobec Kazaneckiego – zob. W. Gardocki, „*Co ukryte przed nami / będzie odsłonięte*”. *O zatrzymanych przez cenzurę wierszach*

[...] Denerwowały go absurdy dnia codziennego, głupota niektórych urzędników lub jawna kpina, z jaką na przykład potraktowano go w milicji, gdy interweniował w sprawie znajomego. Wkurzały go sugestie, że gdyby pisał inaczej, gdyby był popularny wobec władzy, to miałby więcej, mógłby więcej... Ci, którzy popierali Jaruzelskiego, dobrze mieli. Już nie będę nazwisk wymieniać. [...]

Jeśli chodzi o PRL, to jednak największy sprzeciw budziła w nim cenzura i brak wolności słowa. No i to, jak był traktowany Kościół, religia. Chodziło mu o sprawy fundamentalne („*My też tak moglibyśmy...*”: 78–79).

Oprócz tego Halina Kazanecka opowiada m.in. o okresie studiów, kiedy poznała przyszłego męża, o życiu rodzinnym, o zachowaniu i przyzwyczajeniach autora *Portretu z nagonką*, jego relacjach z dziećmi. W rozmowie nie pominięto najtrudniejszego z tematów – śmierci poety. Ta nastąpiła nagle, w domu („*My też tak moglibyśmy...*”: 84).

Na uwagę zasługuje budowa obu części *Poezji...* Wspomniano już o zasadach przygotowania i prezentowania poszczególnych, publikowanych na przestrzeni wielu lat, tomów poetyckich. Istnieją jednak teksty, które nigdy nie weszły w ich skład. W *Poezjach zebranych*, w tomie II, poświęcono im następujące części: *Wiersze z czasopism (1964–1986)* oraz *Wiersze z rękopisów i maszynopisów*, przy czym należy zaznaczyć, że druga z nich liczy blisko dwieście stron. Na końcu tomu znajdują się aneksy zawierające fotografie, m.in. Bialegostoku z lat 70. i 80. XX wieku autorstwa Piotra Sawickiego, czy zdjęcia samego poety; oprócz tego zamieszczono skany maszynopisów i rękopisów oraz obszerną bibliografię.

Warto nadmienić, że książka ma charakter edycji naukowej. We wstępie Jarosław Ławski stwierdza, że twórcom *Poezji...* prawdopodobnie udało się zebrać cały dorobek liryczny Kazaneckiego. Drobne zastrzeżenie dotyczy faktu, że poeta bardzo dużo publikował, nie tylko w książkach, ale również w czasopiśmie, zarówno o zasięgu ogólnopolskim, jak i regionalnym. Zwłaszcza do tych drugich niełatwo jest dotrzeć. W edycji znalazły się zatem wiersze z poszczególnych tomów, drukowane osobno w prasie, ale i, co szczególnie ważne, maszynopisy i rękopisy. Przy okazji Ławski pisze o edytorskich problemach, które sprawiły dotąd nieznanne wiersze – nie we wszystkich wypadkach udało się rozstrzygnąć, która wersja tekstu jest tą „ostatnią” (Ławski 2021b: 87), by użyć słów Romana Lotha – zgodną „z intencją autora” (Loth 2006: 57). Redaktorzy tomu zdecydowali się więc na następujące rozwiązanie:

Z jednej strony proponujemy „nasze” odczytania wierszy z wersji rękopiśmiennej, z drugiej drukujemy zeskanowane rękopisy i maszynopisy. Czynimy tak, ażeby

każdy z czytelników mógł sam ocenić, wybrać, a nawet zaproponować własną wersję tekstu. Naukowe badanie dzieła nie jest dziś możliwe bez koniecznej konfrontacji odczytanego z rękopisu utworu z samym źródłowym zapisem (Ławski 2021b: 87).

Teksty zaprezentowano w oryginalnym kształcie, nie wprowadzono korekt w ortografii i interpunkcji wierszy drukowanych, poprawiono jedynie „oczywiste błędy literowe”. Z kolei „Teksty rękopiśmienne dostosowano do ortografii i interpunkcji współczesnej [...]” (Ławski 2021b: 88).

Utwory poetyckie Kazaneckiego analizowali m.in. Waldemar Smaszcz¹² czy Dariusz Kulesza¹³. Pojawiły się również obszerniejsze opracowania będące pokłosiem konferencji naukowych, książki zbiorowe: *Twórczość Wiesława Kazaneckiego* (2010) i *Twórczość Wiesława Kazaneckiego oraz laureatów nagrody literackiej jego imienia* (2020)¹⁴ – drugą z nich zorganizowano na Uniwersytecie w Białymstoku 28 października 2019 roku, roku 80. rocznicy urodzin oraz 30. rocznicy śmierci poety. Warto również dodać, że od roku 1992, przyznawana jest Nagroda Literacka Prezydenta Miasta Białegostoku im. Wiesława Kazaneckiego. Jej laureatami byli tacy twórcy, jak Ignacy Karpowicz, Jan Leończuk, Anna Markowa, Edward Redliński, Włodzimierz Pawluczuk czy Andrzej Stasiuk¹⁵.

Twórczość Kazaneckiego może podlegać wszechstronniejszej lekturze choćby z uwagi na fakt, jak wielkie spektrum tematów się w niej pojawia. Jest ona, rzecz jasna, związana z biografią poety i rodzinnym miastem, lecz także czasem, w którym przyszło mu żyć (symboliczne daty 1939–1989). Był Kazanecki, podkreśla Dariusz Kulesza, poetą osobnym, wchodzącym w dialog z literackimi tendencjami; badacz wspomina o związkach jego liryki z twórczością Józefa Czechowicza, Czesława Miłosza, Władysława Sebyły i Anatola Sterna. Cechą dystynktywną twórczości Kazaneckiego jest, zdaniem Kuleszy, „poczucie

¹² Np.: Smaszcz 1988; 1990: 44–48. Waldemar Smaszcz był także odpowiedzialny za wybór i posłowie w książkach Kazaneckiego: *Poezje zebrane*, Warszawa 1989; *Wiersze ostatnie*, Białystok 1991; *Wiersze*, Białystok 1994.

¹³ Np.: Kulesza 2009. Inne prace Dariusza Kuleszy podaję w dalszej części recenzji.

¹⁴ *Twórczość Wiesława Kazaneckiego*, red. M. Kochanowski, Białystok 2010. *Twórczość Wiesława Kazaneckiego oraz laureatów nagrody literackiej jego imienia*, red. M. Kochanowski, K. Sawicka-Mierzyńska, wstęp K. Sawicka-Mierzyńska, Białystok 2020. Oprócz studiów i szkiców na temat samego autora *Śmierci uśmiechu Giocondy* w książce znalazły się teksty poświęcone m.in. Annie Kamińskiej, Ignacemu Karpowiczowi, Michałowi Książkowi czy Ewie Madeyskiej.

¹⁵ Pełną listę laureatów można znaleźć pod adresem: https://www.bialystok.pl/pl/dla_mieszkanow/kultura/nagrody_prezydenta/nagroda-literacka-prezydenta-mia-1.html [dostęp: 22.10.2022].

zagrożenia wpisane w jego wiersze” (Kulesza 2009: 18, 25, 32). Jarosław Ławski z kolei wskazuje na wiele dotychczas w twórczości Kazaneckiego niezbadanych obszarów, pisze o lirycznych przemianach poety, które zaszły między debiutem a literackim osiągnięciem szczytowym, poematem *Stwórca i kat*. W tym ostatnim badacz dostrzega cechy arcydzielności. Podobnie jak Kulesza Ławski wskazuje na lokalny wymiar sławy poety – rezygnację ze sceny ogólnopolskiej na rzecz tej regionalnej uważa za przedwczesne (Ławski 2021a: 41–75).

O dialogu autora *Portretu z nagonką* z innymi poetami pisała również Jądwięga Zacharska, wskazując na funkcję tego zabiegu m.in. w okresie stanu wojennego, kiedy kontrola słowa była szczególnie restrykcyjna: „[...] nie tylko stanowią część języka Ezopowego [...] ale wskazując analogie do sytuacji znanych z przeszłości wpisują współczesność w ciąg narodowych dziejów” (Zacharska 2010: 30). Wiele interesujących odczytań dorobku poety pojawiło się w wydanej w 2010 roku książce *Twórczość Wiesława Kazaneckiego*. Między innymi o trafnych, chociaż pesymistycznych diagnozach na temat współczesności oraz próbie znalezienia w niej miejsca przez artystę pisała Jolanta Sztachelska (2010: 33–53). Związki Kazaneckiego z przestrzenią Białegostoku oraz autora *Stwórcy i kata* jako „poetę miasta” opisuje w swoim artykule Katarzyna Kościewicz (2010: 89–100). Motywowi katastrofizmu – często dostrzeganemu w poezji Kazaneckiego – poświęcone są teksty Dariusza Kiełczewskiego (2010: 177–186) oraz Emilii Chmielewskiej (2010: 207–219). Kolejne odczytania wierszy poety pojawiły się w wydanym w 2020 roku tomie pokonferencyjnym pt. *Twórczość Wiesława Kazaneckiego oraz laureatów nagrody literackiej jego imienia*. Tutaj, wśród studiów na temat Anny Kamińskiej, Ignacego Karpowicza, Michała Książka, Włodzimierza Pawluczuka, zamieszczono kilka artykułów zawierających interesujące rozpoznania dotyczące twórczości Kazaneckiego. Dariusz Kulesza pyta o analizę dorobku poety w perspektywie ekokrytycznej, geopoetycznej, studiów memorialnych, czy studiów postzależnościowych, zwracając uwagę na jego nieobecność w szerszym dyskursie (Kulesza 2020: 25–36). Z kolei Marcin Jauksz przybliżył *Strefę ocalenia*, niedokończoną powieść fantastyczną Kazaneckiego, w której dostrzegł wątki znane po części z twórczości lirycznej poety (Jauksz 2020: 39–55).

Wydanie *Poezji...* powinno przyczynić się do szerszej, również ogólnopolskiej recepcji dzieł Kazaneckiego. Mimo że o twórczości poety pisano i dyskutowano wielokrotnie, jest ona na tyle obszerna i zróżnicowana, że wciąż wymaga nowych interpretacji. To także dobra okazja, by na bogaty dorobek spojrzeć z innej, szerszej perspektywy – w końcu możemy zobaczyć w ramach jednego wydania wszystkie lub niemal wszystkie utwory poetyckie Kazaneckiego.

Bibliografia

Opracowania

- ...*Panie/ zbuduj ten most nad rzeką* (2009), wyb. i wstęp: Dariusz Kulesza, Wydawnictwo Uniwersyteckie Trans Humana, Białystok.
- „*My też tak moglibyśmy...*” – rozmowa z *Haliną Kazanecką* (2021), rozm. Jolanta Gadek, w: Wiesław Kazanecki, *Poezje zebrane*, t. I, red. Jarosław Ławski, Michał Siedlecki, Wydawnictwo Prymat: Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Białystok: 77–85.
- Batora Katarzyna (1996), *Kazanecki Wiesław*, w: *Współcześni polscy pisarze i badacze literatury*, red. Jadwiga Czachowska, Alicja Szałagan, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa: 95–96.
- Chmielewska Emilia (2010), *Katastrofizm ironią podszyty – „Wiersze ostatnie” Wiesława Kazaneckiego*, w: *Twórczość Wiesława Kazaneckiego*, red. Marek Kochanowski, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok: 207–219.
- Gardocki Wiktor (2022), „*Co ukryte przed nami / będzie odsłonięte*”. *O zatrzymanych przez cenzurę wierszach Wiesława Kazaneckiego z lat 80.*, w: tegoż, *Pod presją cenzury. Szkice o kontroli słowa w latach 1945–1990*, Wydawnictwo Episteme, Lublin: 137–148.
- Jausz Marcin (2020), „*Strefa ocalenia” Wiesława Kazaneckiego, albo dlaczego problemy marzą o bezpiecznej przystani*, w: *Twórczość Wiesława Kazaneckiego oraz laureatów nagrody literackiej jego imienia*, red. Marek Kochanowski, Katarzyna Sawicka-Mierzyńska, wstęp Katarzyna Sawicka-Mierzyńska, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok.
- Kazanecki Wiesław (1989), *Mój Białystok*, rozm. E. Kurzawa, „*Kurier Podlaski*”, nr 30: 1, 3.
- Kazanecki Wiesław (2021), *Poezje zebrane*, t. I–II, red. nauk. Jarosław Ławski, Michał Siedlecki, współpr. red. Jolanta Gadek, Łukasz Zabielski, Wydawnictwo Prymat: Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, Białystok.
- Kiełczewski Dariusz (2010), *Kryzys cywilizacyjny w poezji Wiesława Kazaneckiego*, w: *Twórczość Wiesława Kazaneckiego*, red. Marek Kochanowski, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok: 177–186.
- Kościewicz Katarzyna (2010), „*Poeta pośrodku miasta*”. *Rzecz o Wiesławie Kazaneckim i jego wierszach*, w: *Twórczość Wiesława Kazaneckiego*, red. Marek Kochanowski, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok: 89–100.
- Kulesza Dariusz (2009), *Wiesław Kazanecki: poeta stanu zagrożenia*, w: Wiesław Kazanecki, ...*Panie/ Zbuduj ten most nad rzeką*, wyb. i wst. Dariusz Kulesza, Wydawnictwo Uniwersyteckie Trans Humana, Białystok: 5–41.
- Kulesza Dariusz (2020), *Nieobecny modernizator. O sposobach (nie)czytania Wiesława Kazaneckiego*, w: *Twórczość Wiesława Kazaneckiego oraz laureatów nagrody literackiej jego imienia*, red. Marek Kochanowski, Katarzyna Sawicka-Mierzyńska, wstęp Katarzyna Sawicka-Mierzyńska, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok: 25–38.
- Listy Wiesława Kazaneckiego do Wilhelma Przeczka* (2000), red. Jan Leończuk, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Łukasza Górnickiego, Białystok.

- Loth Roman (2006), *Podstawowe pojęcia i problemy tekstologii i edytorstwa*, Fundacja Akademia Humanistyczna. Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa.
- Ławski Jarosław (2021a), *Kamień, Stwórca i kat. O poezji Wiesława Kazaneckiego*, w: Wiesław Kazanecki, *Poezje zebrane*, t. I, red. nauk. Jarosław Ławski, Michał Siedlecki, współpr. red. Jolanta Gadek, Łukasz Zabielski, Wydawnictwo Prymat: Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, Białystok: 41–75.
- Ławski Jarosław (2021b), *Zasady wydania*, w: Wiesław Kazanecki, *Poezje zebrane*, t. I, red. nauk. Jarosław Ławski, Michał Siedlecki, współpr. red. Jolanta Gadek, Łukasz Zabielski, Wydawnictwo Prymat: Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, Białystok: 87–89.
- Siedlecki Michał, *Poeta słowa. Wokół meandrów biografii Wiesława Kazaneckiego*, w: Wiesław Kazanecki, *Poezje zebrane*, t. I, red. Jarosław Ławski, Michał Siedlecki, Wydawnictwo Prymat: Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Białystok: 11–24.
- Smaszcz Waldemar (1988), *Cmentarzysko po złudzeniach Boga*, „Kontrasty”, nr 20.
- Smaszcz Waldemar (1990), *Tyle wierszy poszło na marne*, „Kontrasty”, nr 2: 44–48.
- Sztachelska Jolanta (2010), *Między tekstami. Role i twarze poety*, w: *Twórczość Wiesława Kazaneckiego*, red. Marek Kochanowski, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok: 33–53.
- Twórczość Wiesława Kazaneckiego oraz laureatów nagrody literackiej jego imienia* (2020), red. Marek Kochanowski, Katarzyna Sawicka-Mierzyńska, wstęp Katarzyna Sawicka-Mierzyńska, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok.
- Walicka Małgorzata (2003), *Wiesław Kazanecki: bibliografia podmiotowo-przedmiotowa 1951–2001*, współpr. Teresa Jabłońska, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Białystok.
- Wiesław Kazanecki: bibliografia za lata 1959–2020* (2021), oprac. Elżbieta Drozdowska, Andrzej Pietrasz, Michał Siedlecki, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Białystok.
- Zacharska Jadwiga (2010), *Wiesława Kazaneckiego dialog z tradycją literacką*, w: *Twórczość Wiesława Kazaneckiego*, red. Marek Kochanowski, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok: 21–31.

Źródła internetowe

- Nagroda Literacka Prezydenta Miasta Białegostoku im. Wiesława Kazaneckiego*, https://www.bialystok.pl/pl/dla_mieszkancow/kultura/nagrody_prezydenta/nagroda-literacka-prezydenta-mia-1.html [dostęp: 22.10.2022].